

BOLALARNI ERTA ILK SAVODXONLIKKA O'RGATISH

Surxandaryo viloyati Boysun tumani

1-sonli DMTT tarbiyachisi

Normamatova Zebiniso Hamidovna

Annotatsiya: Bolalarni erta ilk savodxonlikka o'rgatish, ularning kelajakdagi muvaffaqiyatlari uchun muhim bosqichdir. Savodxonlik, bolalarning o'qish va yozish qobiliyatlarini rivojlantirish, shuningdek, ularning fikrlash va mantiqiy tafakkurini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu jarayon, bolalarning o'zaro muloqot qilish, axborotlarni qabul qilish va ularni tahlil qilish qobiliyatlarini ham oshiradi.

Kalit so'zlar: bolalar, erta savodxonlik, ta'lim, bilim, ko'nikmalar, tarbiya, kitob, fikrlash.

Bolalarni erta savodxonlikka o'rgatish jarayoni, ularning erta bolalik davridan boshlanadi. Bu davrda bolalar atrof-muhitni o'rganish, yangi narsalarni kashf etish va o'z fikrlarini ifoda etish uchun juda ochiqdirlar. Shuning uchun, ota-onalar va o'qituvchilar bolalarga o'qish va yozish asoslarini o'rgatish uchun turli xil o'yinlar, mashqlar va faoliyatlar orqali yordam berishlari zarur. Bolalarni savodxonlikka o'rgatishda birinchi qadam, ularga kitoblarni tanishtirishdir. Ota-onalar bolalariga ertaklar, she'rlar, hikoyalar va boshqa adabiyotlarni o'qib berishlari, ularni kitobga qiziqtirishda muhim rol o'ynaydi. Kitoblar, bolalarga yangi so'zlar, ifodalar va fikrlarni o'rganishga yordam beradi. Shuningdek, bolalar kitoblarni o'qish orqali tasavvurlarini kengaytirish, hayoliy dunyolarni kashf etish va o'z fikrlarini ifoda etish imkoniyatiga ega bo'ladilar. O'qish jarayonida bolalarga harflarni tanitish ham muhimdir. Harflar va ularning tovushlari bilan tanishtirish, bolalarning o'qish qobiliyatini rivojlantirishda asosiy bosqichdir. Ota-onalar va o'qituvchilar bolalarga harflarni o'rgatishda turli xil o'yinlar va faoliyatlardan foydalanishlari mumkin. Masalan, harflar bilan bog'liq

o'yinlar, bulmacalar va kartochkalar orqali bolalar harflarni o'rganishlari mumkin. Bu jarayon, bolalarning o'qish va yozish qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Bolalarni savodxonlikka o'rgatishda, ularga o'qish jarayonida qiziqarli va qiziqarli materiallarni taqdim etish ham muhimdir. Bolalar o'qiyotganda, ularning qiziqishlarini saqlab qolish uchun turli xil mavzularni tanlash zarur. Masalan, hayvonlar, tabiat, kosmos, sport va boshqa mavzular bolalarning e'tiborini jalb qiladi va o'qishga bo'lgan qiziqishlarini oshiradi. Shuningdek, bolalarga o'qish jarayonida o'z fikrlarini ifoda etish imkoniyatini berish, ularning muloqot qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi.[1]

Bolalarni savodxonlikka o'rgatishda, yozish jarayoni ham muhim ahamiyatga ega. Yozish, bolalarning fikrlarini ifoda etish, ijodkorlik va mantiqiy tafakkurlarini rivojlantirishda muhimdir. Ota-onalar va o'qituvchilar bolalarga oddiy so'zlar, jumlar va qisqa hikoyalarni yozishni o'rgatishlari mumkin. Yozish jarayonida bolalarga o'z fikrlarini ifoda etish, tasavvurlarini kashf etish va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish imkoniyatini berish zarur. Bolalarni savodxonlikka o'rgatishda, ularning o'zaro muloqot qilish qobiliyatlarini rivojlantirish ham muhimdir. Bolalar bir-biri bilan o'z fikrlarini almashish, savollar berish va javoblar olish orqali o'zaro muloqot qilishni o'rganadilar. Bu jarayon, bolalarning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Ota-onalar va o'qituvchilar bolalarga guruhda ishlash, muammolarni hal qilish va bir-birlariga yordam berish imkoniyatlarini taqdim etishlari zarur.[2]

Bolalarni erta savodxonlikka o'rgatish, ularning qobiliyatlarini baholash va rag'batlantirish ham muhimdir. Bolalar o'qish va yozish jarayonida o'z muvaffaqiyatlarini ko'rishlari va rag'batlantirilishlari zarur. Ota-onalar va o'qituvchilar bolalarga o'z muvaffaqiyatlarini e'tirof etish, ularga maqtoqlar aytish va rag'batlantiruvchi materiallar taqdim etish orqali ularning o'qishga bo'lgan qiziqishlarini oshirishlari mumkin.[3]

Shuningdek, bolalarni savodxonlikka o'rgatishda texnologiyalardan foydalanish ham muhimdir. Zamonaviy texnologiyalar, bolalarga o'qish va yozish jarayonini

qiziqarli va interaktiv qilish imkoniyatini beradi. Bolalar uchun mo'ljallangan ta'lim dasturlari, o'yinlar va ilovalar orqali ularning o'qish va yozish qobiliyatlarini rivojlantirish mumkin. Bu jarayon, bolalarning texnologiyalarga bo'lgan qiziqishlarini oshiradi va ularni zamonaviy ta'lim jarayoniga jalb qiladi.[4]

Xulosa:

Bolalarni erta savodxonlikka o'rgatish, ularning kelajakdagi muvaffaqiyatlari uchun muhimdir. Savodxonlik, bolalarning o'qish va yozish qobiliyatlarini rivojlantirish, fikrlash va mantiqiy tafakkurlarini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Ota-onalar va o'qituvchilar bolalarga o'qish va yozish asoslarini o'rgatishda turli xil o'yinlar, faoliyatlar va texnologiyalardan foydalanishlari zarur. Bu jarayon, bolalarning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirish, o'zaro muloqot qilish qobiliyatlarini oshirish va kelajakdagi muvaffaqiyatlariga zamin yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdurahmonova, M. (2020). "Bolalar uchun o'qish va yozish metodikasi". Tashkent: O'qituvchi.
2. Qodirova, S. (2019). "Savodxonlikni rivojlantirishda o'yinlarning roli". Tashkent: Fan va texnologiya.
3. Karimova, N. (2021). "Bolalar adabiyoti va uning ta'siri". Tashkent: Sharq.
4. Nurmatova, D. (2022). "Bolalar uchun interaktiv o'qitish usullari". Tashkent: Ta'lim.
5. Isroilova, F. (2018). "Erta bolalik davrida savodxonlikni rivojlantirish". Tashkent: O'zbekiston.
6. Rahmonova, L. (2023). "Bolalar uchun o'qish va yozish o'yinlari". Tashkent: Yoshlar.
7. Tursunova, G. (2021). "Bolalar psixologiyasi va ta'lim". Tashkent: O'zbekiston milliy universiteti.